

Reactie van de Partij voor de Dieren over de discussienotitie “Van kop tot staart - Dierenwelzijn in Groningen”

Voor de duidelijkheid is de originele hoofdstukjesstructuur uit deze notitie gevolgd.

Opmerkingen bij: “Inleiding”

(Blz. 1) De Partij voor de Dieren is van mening dat de Dierenwelzijnsnota “Van kop tot staart. Dierenwelzijn in Groningen” uit 2007 toe is aan herziening en hier en daar flink kan worden aangescherpt. In dit document doen wij daartoe enkele voorstellen, die wij in de Gemeenteraad van 30 maart en daarvoor in de commissie Beheer en Verkeer van 16 maart opnieuw onder uw aandacht zullen brengen. Eén van deze voorstellen is ons initiatiefvoorstel Diervriendelijk Bouwen dat u in bijlage 2 vindt.

(Blz. 2) “Survival of the fittest” (een uitdrukking die hier wordt gebruikt in de betekenis van “recht van de sterkste”) is als selectief instrument voor de soort mens van groot belang geweest om bij het fitte – of minder fitte - individu uit te komen dat u dagelijks in de spiegel aankijkt, maar speelt met de huidige medisch-wetenschappelijke stand van zaken een veel kleinere rol. Hetzelfde geldt voor dieren, die meer en meer gefokt worden richting een bepaald menselijk doel, bijvoorbeeld maximale melk-, vlees- of wolproductie. De gemeente mag “survival of the fittest” in geval van wilde dieren dan ook niet gebruiken om ellende onder dieren te laten voortbestaan, als het in haar vermogen ligt hier iets aan te doen, noch mag zij het leefgebied van dieren verkleinen en vervolgens onder het motto “survival of the fittest” haar gedrag vergoelijken en wijzen op het belang van de strijd om overleven voor het verkrijgen van een sterke soort. Dat is willekeur. Wij willen de term “survival of the fittest” uit deze nota hebben.

De gemeente voelt zich verantwoordelijk voor de stad als leefgebied voor dieren. Maar er schort nogal het een en ander aan diervriendelijk onderhoud van de stad. In de praktijk komen vele in het wild levende dieren in het nauw door nieuwe bedrijfsvestiging, woningbouw, wegaanleg en milieuvervuiling. De bescherming van zowel inheemse als uitheemse planten- en diersoorten wordt geregeld in de Flora- en Faunawet (FFW). Deze wet gaat uit van een “nee, tenzij” beginsel. Dit betekent dat in principe alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten en dieren verboden zijn. In de FFW staat dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Ook mag het welzijn van dieren niet onnodig worden aangetast en mag men dieren niet onnodig laten lijden.

Voor handhaving van deze wetten en aanvullende regels is naast de reguliere politie, de Algemene Inspectie Dienst (AID) van het ministerie LNV verantwoordelijk. Desondanks gaat er ook in Groningen veel mis. Zo werd er afgelopen winter gebaggerd in de Van Brakelvijver onder de juiste temperatuur¹ en worden met name bij renovaties door woningcorporaties veel te veel struiken weggehaald en tuintjes versteend. Wooncorporaties verwijderen complete heggen en struiken die als biotoop dienen voor mussen, egels en veel andere dieren zoals insecten.²

¹ Wij hebben hierover schriftelijke vragen gesteld en contact gehad met de AID, die maatregelen jegens de betrokken dienst heeft genomen.

² Zie bijvoorbeeld: Beyumkrant, januari 2011, blz. 11.

Samen met de verstening van binnentuinen leidt dit tot een dramatische afname van de stedelijke leefmogelijkheden van dieren. De gemeente zou hierover in overleg moeten treden met de corporaties en ervoor zorgen dat zij zich aan een gedragscode met betrekking tot groenbeheer houden.

De Partij voor de Dieren staat er helemaal achter om het vóórkomen van in het wild levende dieren te bevorderen door maatregelen te treffen in aanleg en onderhoud van de stedelijke omgeving en niet door nieuwe dieren uit te zetten. Wij hebben hiertoe een concreet voorstel om dieren in de stad te helpen een plek te vinden. Ecologische inrichting van stad en parken waar de natuur lekker zijn gang mag gaan en hier en daar stimulerend optreden door bijvoorbeeld het creëren van nestmogelijkheden voor vleermuizen en gierzwaluwen, dat klinkt ons als muziek in de oren.

Wanneer de gemeente plannen ontwikkelt voor ruimtelijke ingrepen of werkzaamheden, is het belangrijk dat vooraf goed wordt beoordeeld of er mogelijke nadelige gevolgen voor dieren aan verboden zijn. De gemeente neemt verkeersbesluiten op de wegen die door haar worden beheerd, zoals het beperken van de maximum snelheid om overstekende dieren te beschermen, (bijvoorbeeld in het voorjaar op plaatsen waar grote concentraties eenden zijn). De gemeente hanteert een baggerbeleid en heeft een protocol in geval van botulisme. De gemeente dient tevens eigen deskundigheid in huis te hebben ten aanzien van de bestrijding van overlast door steenmarters. Voorts dienen in de beschoeiing van vijvers en andere gemeentelijke wateren voldoende uittreedmogelijkheden aangebracht worden voor dieren. Tenslotte dient in het kapbeleid te worden opgenomen dat bij ontheffingen aan particulieren rekening wordt gehouden met het broedseizoen of de aanwezigheid van beschermde diersoorten, zoals vleermuizen.

In de nota wordt een tegenstelling gesuggereerd tussen een diervriendelijke inrichting en een levendige stad. Wij denken dat die twee zaken prima met elkaar in harmonie zijn te brengen. Welke dierenoverlast wordt hier eigenlijk bedoeld? Onze prachtige bruisende stad wordt er werkelijk niet minder levendig van als er geen circussen met wilde dieren meer mogen komen!

“In het wild levende dieren en dierenwelzijn”

Wij hebben problemen met de subjectieve toevoeging van het woordje “on” in ongedierte. Mollen zijn net zo goed dieren als zwanen, met hun eigen geschiedenis, eigenaardigheden en plek in het ecosysteem. Indien overlast wordt ervaren door dieren, dient dit op een diervriendelijke manier te worden opgelost en nooit met gif. De gevolgen van pesticiden en andere vormen van gif zijn verschrikkelijk. Niet alleen complete bijenvolken verdwijnen spontaan³, ook andere insecten worden steeds zeldzamer⁴, net zoals vele soorten vogels en zoogdieren.

Wij vinden dat er een protocol moet komen om te bepalen wanneer van overlast sprake is en ook van diervriendelijke methodes om die aan te pakken. Het reduceren van een populatie ganzen mag natuurlijk alleen door bepaalde dieren te vangen en elders uit te zetten. Hier is voorzichtigheid betracht, want ganzen hebben een ingewikkelde sociale structuur. Er moeten absoluut experts bij gehaald worden.

³ Zie voor informatie over wetenschappelijk onderzoek naar de oorzaken van bijensterfte bijvoorbeeld op de website: <http://www.bijensterfte.nl/>

⁴ Zie voor wetenschappelijk onderzoek naar de relatie tussen landbouwgif en de afname van de biodiversiteit bijvoorbeeld op <http://www.kennislink.nl/publicaties/pesticiden-funest-voor-biodiversiteit>

Voorts is de Partij voor de Dieren tegen het bestrijden van diersoorten enkel omdat ze “exoot” zijn. Bestrijding moet gericht zijn op preventie, dus op het voorkomen dat dieren overlast veroorzaken. Zo zouden soorten die een gevaar kunnen opleveren voor bestaande flora en fauna niet meer als huisdier gehouden moeten worden. Dit kan geregeld worden in de APV. Het probleem van verwilderde katten dient bestreden te worden door vanuit de gemeente de kosten van sterilisatie en castratie te vergoeden. Zwerfkatten dienen te worden gevangen en na castratie en sterilisatie in de eigen omgeving te worden teruggezet.

“Gedomesticeerde dieren en dierenwelzijn”

Blz. 3 De Partij voor de Dieren begrijpt niet waarom de gemeente in de bestaande nota schrijft dat haar verantwoordelijkheid voor huisdieren *natuurlijk* beperkt is. De gemeente zou in haar aanpak van huiselijk geweld, ook de dieren moeten meenemen hierin. De wethouder heeft in de commissie Onderwijs en Welzijn van 12 januari erkend dat huisdieren een rol kunnen spelen in de vroege signalering van huiselijk geweld. Bij het invoeren van de meldcode Huiselijk Geweld zullen ook dierenartsen worden meegenomen. Wij zouden graag zien dat ook dierenmishandeling als huiselijk geweld beschouwd wordt en dat hieraan in preventie en vervolging ervan alle prioriteit wordt gegeven.

Wij willen dat in de nieuwe nota wordt opgenomen dat er nooit ontheffingen mogen worden verleend voor ondverdoofde rituele slacht,

“Afwegingskader”

De Partij voor de Dieren begrijpt dan ook niet het gemaakte onderscheid tussen in het wild levende en gedomesticeerde dieren, die het kader zou vormen waaraan interventies getoetst zouden kunnen vormen. De gemeente dient bij iedere vorm van lijden van dieren in te grijpen! Dat de beschikbare middelen hierbij de grenzen bepalen, is natuurlijk onacceptabel. Het is de noodzaak en de omvang van de aantasting van dierenwelzijn die de middelen dient te bepalen.

De Partij voor de Dieren begrijpt dat sommige wetgeving landelijk is geregeld en dat de gemeente die niet kan veranderen. Toch kan vindingrijkheid een belangrijke rol spelen in het verkleinen van de kans op vormen van aantasting van dierenwelzijn. De gemeente kan een voorkeur uitspreken in haar acquisitiebeleid voor winkels als tuincentra die geen kleine huisdieren zoals konijnen als kassakoopte verkopen. Andere mogelijkheden:

- Het meldings- en vergunningsplichtig maken of zelfs ronduit verbieden van het houden van giftige reptielen, amfibieën of insecten voor zowel particulieren als handelaren binnen de gemeente middels de APV (Algemene Plaatselijke Verordening)
- Het verplichten van dierenspecialisten om uitsluitend exoten te verkopen aan mensen met de vereiste deskundigheid.
- Dierenspecialisten verbieden om dieren te verkopen aan kinderen beneden de 16 jaar.

Het zou de gemeente, die fraaie idealen als duurzaamheid en fair trade hoog in het vaandel heeft, sieren indien zij ook wat betreft dierenwelzijn een pro-actieve rol zou spelen.

Opmerkingen bij: “Wat is er al geregeld”

“Inleiding”

De stelling onderaan blz. 3 dat “we” tegenwoordig van mening zijn dat een dier er niet alleen voor het nut van de mens is, maar een eigen waarde bezit, lijkt progressief bedoeld, maar is erg antropocentrisch. In miljoenen jaren van evolutie is er op aarde een uiterst fijnzinnig en

gecompliceerd ecosysteem ontstaan, waarin de mens nog maar heel even meedoet, maar er desondanks wel in slaagt grote verwoestingen onder de natuur aan te richten. Als we de evolutie beschouwen als een boek van 100 bladzijden, komt de mens pas in de laatste regeltjes voor. Te stellen dat alle andere dieren er niet *alleen* voor de mens zijn, is buitensporig mensgericht en een toonbeeld van de hedendaagse vernietigende cultuur van mensen wereldwijd, die de gehele wereld, inclusief zeeën, beschouwt als een bron van voedsel en grondstoffen die naar believen kan worden geplunderd, zonder rekening te houden met al die andere dieren, noch met volgende generaties mensen.

“In het wild levende dieren”

(blz. 3) In de discussienotitie staat dat het geen gemeentelijke taak zou zijn om tillen in de stad te plaatsen. Maar waarom niet? Op een eerdere bladzijde wordt gesteld dat het college zich wel verantwoordelijk acht voor het terugdringen van zogenaamde overlast als gevolg van bepaalde dieren, waaronder duiven. Met behulp van tillen is die overlast op een eenvoudige manier op te lossen. De dieren kunnen hier voedsel krijgen, eieren kunnen geraapt worden en uitwerpselen concentreren zich hier. Als de gemeente zich ooit verplicht voelde om de duiven te doden, kan zij vast een reden vinden om over te gaan tot het plaatsen van tillen.

“Gedomesticeerde dieren”

Op blz. 4 valt te lezen dat er op grond van de Groningse APV opgetreden mag worden tegen loslopende honden. Maar hoe vindt u de algemene aanlijnplicht te rijmen met de op blz. 1 genoemde definitie van dierenwelzijn, waarin onder andere staat dat een dier ruimte moet hebben voor zijn natuurlijke gedrag? Een hond moet kunnen snuffelen en scharrelen. Hondenpoep dient te worden opgeruimd. Zie voor onze uitgebreide visie op het hondenbeleid bijlage 1 van dit document. Hondenoverlast kan worden tegengegaan door het verlenen van een eenmalige reductie op de hondenbelasting bij het aantoonbaar gevolgd hebben van een gedragscursus.

Opmerkingen bij: “Huidige situatie: Hoe diervriendelijk is Groningen?”

“In het wild levende dieren – Ecologie”

(Blz. 5) De Partij voor de Dieren is enthousiast over de stadsecologen en de passie die zij voor de natuur hebben. Jammer is het dat in de brief van 2 december 2010 over de evaluatie van het ecologische beheer, te lezen valt dat er misschien onvoldoende middelen zijn om het beheer op de huidige voet voort te zetten. De waarde van investeren in natuurbehoud kan niet worden overschat: investeren in natuur en biodiversiteit is investeren in waardevolle ecosystemen, die niet alleen belangrijk zijn om soorten te doen overleven, maar ook voor veel natuurfuncties, zoals wateropslag en zelfreinigend vermogen. Belangrijk is hierbij te bedenken, dat de aanpak middels het doelsoortenbeleid een handige kapstok biedt voor acties en evaluaties, maar dat het belang van het individuele dier, hoe veel voorkomend ook, nooit uit het oog mag worden verloren.

“In het wild levende dieren – Beheer”

In bestemmingsplannen staat inderdaad altijd een fraaie paragraaf opgenomen met daarin aandacht voor de plaatselijke ecologie en maatregelen die moeten worden genomen. Een mooi recent voorbeeld daarvan is de bouw van het nieuwe SOZawe gebouw, waar honderd neststenen voor gierzwaluwen in worden gebouwd. Een valkuil zit hierbij in de fase tussen het bestemmingsplan en de concrete uitwerking hiervan. Kiest de ontwikkelaar voor neststenen,

of kiest hij voor de meest goedkope uitvoeringswijze? Dit zou geborgd moeten worden. De Partij voor de Dieren heeft hiervoor een initiatiefvoorstel ontwikkeld, zie bijlage 2 van dit document.

In deze nota stelt het college dat niet alleen de natuur in de Stedelijke Ecologische Structuur van belang is voor de in het wild levende dieren, maar ook het “snipper groen” daarbuiten dat plaats biedt aan bijvoorbeeld egels, vogels en vleermuizen. De Intense Stad leidt ertoe dat veel van dit snippergroen verdwijnt. Via groene daken en gevelvegetatie zou dit zoveel mogelijk gecompenseerd moeten worden. Ook voor mensen is een groene omgeving van belang, groen zuivert de luchtkwaliteit en werkt ontspannend.

Daarnaast zou bij stadsontwerpers een cultuuromslag moeten plaatsvinden, die ertoe leidt dat er niet eerst een ontwerp ligt, dat vervolgens op de bestaande omgeving wordt gelegd, maar dat men juist uitgaat van die omgeving, met zijn waardevolle bomen en andere karakteristieken. Men zou eerst moeten invullen wat behouden moet blijven en daarna pas gaan ontwerpen. Op deze wijze zouden aanmerkelijk minder bomen gekapt hoeven worden. De Partij voor de Dieren noemt dit “Inclusief Ontwerpen”. Ook hiervoor zullen wij in de commissie Beheer en Verkeer van 16 maart een voorstel doen.

“In het wild levende dieren - Wild en vissen”

(Blz. 6) Wat wordt bedoeld met de opmerking dat de gemeente *in principe* alle wildschade met diervriendelijke maatregelen tegen gaat? Alle jacht zou verboden moeten worden en de Partij voor de Dieren is dan ook blij dat de gemeente geen jachtrecht verleent op gemeentelijke eigendommen. Hetzelfde zou echter moeten gelden voor onderwaterjacht, oftewel hengelen. De opvatting dat vissen koudbloedige dieren zijn en daardoor gevoelloos, is beslist onjuist. Vissen zijn gewervelde dieren. De bouw en de werking van hun zintuigen zijn te vergelijken met die van andere gewervelde dieren. Wetenschappers uit de hele wereld onderschrijven nieuwe inzichten in de evolutie, structuur en hersenen van vissen, waaruit blijkt “dat vissen het ervaren van pijn en leed niet ontzegd kan worden”. Zie ook bijlage 2, het commentaar van de Vissenbescherming op de Dierenwelzijnsnota dat kort kan worden samengevat als: “recreatie kan geen rechtvaardigingsgrond zijn voor dierenmishandeling”. De Partij voor de Dieren wil de hengelsport verbieden. De gemeente kan als eigenaar van water en oevers aldaar het hengelen verbieden en kan een vergunning weigeren voor vis-evenementen. Zo kunnen we ook de uitwassen als viswedstrijden voor kinderen verbieden, die op deze wijze dierenmishandeling met de paplepel krijgen ingegoten. De gemeente kan samen met natuur- en beschermingsorganisaties voorlichting geven om hengelen tegen te gaan, zeker het hengelen voor kinderen.

“Gedomesticeerde dieren”

“Kinderboerderijen”

Kinderboerderijen kunnen een belangrijke rol spelen in de opbouw van een goede relatie tussen kind en dier. Ondanks deze fraaie doelstelling, hebben dieren vaak geen fijn leven op een kinderboerderij. Op de kinderboerderij in het Stadspark bijvoorbeeld, zitten alle konijnen afgezonderd in kleine hokjes. Dat maakt de dieren eenzaam en ongelukkig, ook al zijn ze voor de rest goed verzorgd en gevoed. Voor de beheerder kleven er nogal wat nadelen aan een konijnenheuvel, wat uit het oogpunt van dierenwelzijn voor konijnen eigenlijk onmisbaar is, zoals het feit dat er veel konijnen worden gedumpt en dat dit zou kunnen leiden tot veel geknok onderling. Toch zouden wij hier graag een oplossing voor zien. Dat kinderen nu zien hoe de konijnen ieder in een hokje zitten, is een verkeerde boodschap. Voorts zou er altijd toezicht moeten zijn bij de knuffelhoek, waar kinderen een cavia kunnen knuffelen. In de praktijk gebeurt dit vaak te wild, zodat de dieren hun ribben kneuzen of pootjes breken als ze uit de armen van de kinderen vallen, worstelend om los te komen. Een belangrijk educatief

doel dat bij de knuffelhoek naar voren zou moeten komen is het feit dat de eigen wil van het dier gerespecteerd moet worden. Niet iedere cavia wil geknuffeld worden.

De Partij voor de Dieren is verder van mening dat er niet zou moeten worden gefokt om steeds te kunnen voorzien in jonge dieren, omdat de overpopulatie in de armen van de slager terecht komt.

Private kinderboerderijen zijn niet te controleren en moeten verboden worden.

“Opvang zwerfdieren”

In Nederland komen geregeld dieren in een opvang terecht omdat eigenaren om diverse redenen niet langer kunnen of willen zorgen voor hun huisdier. Het gebeurt ook dat een dier is weggelopen en zijn baasje het dier niet meer kan vinden. De gemeente zou via de APV honden- en katteneigenaren kunnen verplichten hun dier te chippen. Honden worden veel vaker opgehaald uit asiels door hun baasjes dan katten, vermoedelijk mede doordat die eerste groep veel vaker is gechipt dan de laatste. De gemeente zou het financieel mogelijk moeten maken voor sociale minima hun honden en katten te laten steriliseren en castreren om het aantal ongewenste dieren in asiels te beperken. Minder zwerfdieren betekent ook minder kosten voor de gemeente. Voor ouderen zou het makkelijker moeten zijn hun huisdier mee te nemen in een verzorgingshuis. Dit heeft ook positieve effecten op het lichamelijke welzijn van mensen. In de gemeentegids zou een lijst van wooncentra voor ouderen moeten worden opgenomen, waar dieren zijn toegestaan.

Helaas gaan niet alle mensen op de juiste wijze met dieren om en komen er bijna dagelijks meldingen over dierenmishandeling binnen bij de Dierenbescherming in de Nieuwe Kijk in 't Jatstraat. Wij pleiten voor een structurele deelname van de Dierenbescherming aan het OGGz-team in het geval er bij een probleemadres ook dieren aanwezig zijn. Indien een woning ontruimd moet worden, lopen dieren vaak weg. Soms doet de ontruimer dat opzettelijk, omdat hij anders voor de kosten van opvang voor het dier verantwoordelijk is. Voorts zouden gemeentegronden niet meer verhuurd moeten worden aan mensen, die bij herhaling hun dieren zoals pony's en schapen verwaarloosd hebben.

“Gedomesticeerde dieren – Circussen met “wilde” dieren”

Het feit dat “wilde” tussen aanhalingstekens staat in de notitie en dat het kopje circussen met wilde dieren onder gedomesticeerde dieren staat (!) zegt al het een en ander over het standpunt van het college. Sinds het schrijven van deze dierenwelzijnsnotitie heeft gezaghebbend onderzoek plaatsgevonden naar het welzijn van wilde dieren in circussen. Het welzijn van dieren in circussen wordt ernstig aangetast, zo blijkt uit het in de zomer van 2009 gepubliceerde onderzoek “Welzijn van dieren in reizende circussen in Nederland” van de Animal Sciences Group van Wageningen UR in opdracht van het voormalig ministerie van LNV. Wilde dieren in een circus kunnen natuurlijk nooit “op” een soorteigen manier leven: een leeuw kan niet over de vlaktes zwerven, een olifant kan geen boompje eten. Dit leidt tot grote problemen: de dieren zijn altijd neurotisch door het gebrek aan beweging en het opgesloten zitten in kleine kooitjes (de binnenkooien van de tijgers in het onderzoek waren gemiddeld 5 m²) en hebben vaak maagklachten omdat het eten dat ze krijgen te veel verschilt van wat ze nodig hebben. Ook blijkt uit het voornoemde onderzoek dat de medische zorg in circussen ver onder de maat is. Meer dan 70% van de geobserveerde dieren vertoonde klinische afwijkingen. Een onderdeel van het onderzoek was het observeren van de in circussen toegepaste trainingsmethoden. Toegang hiertoe werd de onderzoekers echter in *alle* gevallen geweigerd. De onderzoekers konden uit de waargenomen angst van de dieren tijdens de voorstelling echter concluderen dat training op basis van dominantie gebeurt. Tijdens de

voorstelling werden dwangmiddelen waargenomen, zoals olifantenhaken (welke permanent gebruikt werden, ook buiten de voorstelling) en zweepen.

Circussen hebben eigen richtlijnen, die zij in veel gevallen negeren. Zo staan olifanten maar een paar uur per dag buiten, de rest staan zij vaak kruislings geketend, in hokjes. Circus Herman Renz, houdt een olifant tegen de richtlijnen in solitair. Wageningen Universiteit heeft in reeds genoemde onderzoek aangetoond dat het onmogelijk is om het welzijn van olifanten te garanderen buiten hun natuurlijke leefomgeving (en sommige vormen van opvang in een dierentuin). Olifanten die dus op een andere wijze worden gehouden, zoals bijvoorbeeld door particulieren of in een circus, ondervinden altijd grote welzijnsproblemen.

Eén van de conclusies uit het rapport van de Wageningen Universiteit luidde als volgt: “Olifanten zijn van nature sterk sociale en hoogintelligente dieren met een rijk gevarieerd gedragsrepertoire. Opportunistische browsers die veel tijd besteden aan eten en grote gebieden doorkruisen waarbij ze dagelijks grote afstanden kunnen afleggen. Het gebrek aan sociaal contact, een suboptimaal rantsoen, de drastische beperking van de bewegingsvrijheid door aanketenen en de hoge mate waarin olifanten in de door ons onderzochte circussen stereotiep gedrag vertoonden, laten slechts de conclusie toe dat hun welzijn, ondanks de beste bedoelingen van verzorgers, ernstig wordt aangetast.”⁵ Olifanten in gevangenschap staan gemiddeld 17 uur per dag aan de ketting en vertonen ruim 10 uur per dag afwijkend gedrag, een symptoom van chronische en ernstige stress.

Het spreekt voor zich dat dit niet alleen olifanten in circussen betreft, maar ook particulier gehouden olifanten die worden verhuurd voor festiviteiten zoals een Sinterklaasoptocht. (De Partij voor de Dieren kreeg veel bijval voor haar pleidooi geen olifant bij de optocht in te zetten, niet alleen omdat mensen het zielig vonden voor de olifant, maar ook omdat veel mensen vonden dat dit dier niets met Sinterklaas te maken heeft en alle toeters en bellen een bedreiging vormen voor deze oude Nederlandse traditie.) Naast de aantasting van het dierenwelzijn, is met name bij het inzetten van olifanten bij een optocht ook de veiligheid van de toeschouwers in het geding. Een olifant wordt middels pijnprikkels aangestuurd en in bedwang gehouden. Het is al een aantal keer gebeurd dat een dier dit op een bepaald moment niet meer kan verdragen en aan zijn bewaker ontsnapt, met alle gevolgen van dien.

In de beantwoording van de schriftelijke vragen van de Partij voor de Dieren van 16 november 2010 over de deelname van een olifant aan de Sinterklaasoptocht, schreef u dat de performance die de olifant moet leveren tijdens de Sinterklaasoptocht dicht bij het normale gedragspatroon van de olifant ligt, namelijk lopen. De Partij voor de Dieren denkt dat lopen inderdaad een normale actie voor een olifant is, maar het lopen temidden van een opgewonden mensenmenigte met veel lawaai middenin een stad toch weer heel andere koek is voor het dier.

In deze beantwoording geeft u aan dat de burgemeester op grond van de openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid of de bescherming van het milieu een evenementenvergunning kan weigeren. Wij willen het college vragen om een voorkeursbeleid uit te spreken voor circussen zonder wilde dieren en circussen met wilde dieren of optochten met wilde dieren te verbieden op grond van de openbare veiligheid. Dat dit niet uit de lucht is gegrepen, wordt door vele incidenten bewezen. Het meest recente voorbeeld in Nederland is dat van 24 januari j.l., toen vier leeuwen uit circus Belly Wien in Alphen aan de Rijn ontsnapten. Zij vielen kamelen en paarden aan, één kameel overleefde het niet.

⁵ *Welzijn van dieren in reizende circussen in Nederland*, Wageningen Universiteit (2009), blz. 34.

Overigens heeft de gemeente Barendrecht ervoor gekozen dierenwelzijn als weigeringsgrond op te nemen in de APV. Daarmee heeft deze gemeente ervoor gekozen dat bij de beoordeling van een evenement uitdrukkelijk wordt gekeken naar het welzijn van de dieren en is het uitgangspunt principieel veranderd.

Circussen claimen dat hun wilde dieren in gevangenschap geboren zijn en daarom niet meer “echt” wild zijn, maar dat is onzin. Voor de wet blijven het wilde dieren. Maar belangrijker nog, een tijger wordt niet binnen een paar generaties een huiskat. Oeroude instincten gaan er heus niet zo snel uit. Overigens zijn veel wilde dieren in circussen wel degelijk in het wild gevangen, zoals een onderzoek van Wilde Dieren de Tent Uit uitwees omstreeks kerst: er traden 20 olifanten op in diverse circussen en op één na waren ze allemaal in het wild gevangen.

Opmerkingen bij: “Conclusie: Wat willen we anders of extra doen?”

“In het wild levende dieren”

(Blz.8) Het college concludeert dat het met het gemeentelijke welzijnsbeleid voor in het wild levende dieren goed is gesteld. De Partij voor de Dieren is van mening dat er nog veel dingen voor verbetering vatbaar zijn, maar dat er ook veel goede dingen gebeuren en gebeurd zijn. Eén van de dingen waar snel verandering in moet komen is het weghalen van groen door wooncorporaties. In het Nieuw Lokaal Akkoord zijn daar afspraken over gemaakt, toch wordt er nog steeds teveel groen weggehaald. Bij nieuwbouw moeten nu standaard faunavoorzieningen worden aangebracht, maar wie controleert dit? Welke afspraken zijn hier gemaakt?

Om overstort en daarmee vissterfte te voorkomen, zou de gemeente meer moeten doen om de verstening van tuinen te voorkomen en juist het vergroenen van daken te veralgemeniseren (zie ook onze schriftelijke vragen van 15 juli 2010 “Vragen betreffende vissterfte als gevolg van overstort”⁶). Overleg met grote partners zoals de RUG blijkt hierbij van groot belang. Voorts zou de hengelsport overal verboden moeten worden.

Ook zou de Partij voor de Dieren graag zien dat er bordjes bij vijvers geplaatst worden waarop staat dat bijvoeren schadelijk is voor eenden met nog wat extra informatie over het hoe en waarom dat zo is.

“Gedomesticeerde dieren”

Opvangadressen voor dieren, ook voor in het wild levende dieren, moeten binnenkort allemaal aan bepaalde in regelgeving vastgelegde eisen voldoen. Het is voor veel opvangcentra moeilijk om hieraan te voldoen, door praktische en financiële problemen. Graag zouden wij willen dat het college contact opneemt met Dierenopvangcentrum Groningen (vroeger “t Hemelrijk”) om te informeren wat de plannen voor hen betekenen en hen eventueel te faciliteren.

Graag zouden wij van het college horen of de mogelijkheid is onderzocht die op blz. 9 wordt genoemd, om eigenaren van huisdieren gericht op te roepen om met hun huisdier trainingen of verzorgingscursussen te volgen. Dit zou overlast kunnen doen verminderen omdat honden beter onder appèl komen.

⁶ <http://groningenstad.partijvoordedieren.nl/gemeentefractie/vragen-antwoorden/i/1948>

Verder vinden wij dat alle catering biologisch zou moeten zijn, want dat geeft meer garanties voor dierenwelzijn dan scharreelproducten. Biologisch (of “ecologisch”) is ook logisch in verband met de door de gemeente nagestreefde duurzaamheid (geen gif gebruikt bij productie).

Intensieve veehouderij moet zoveel mogelijk geweerd worden uit de gemeente om redenen van dierenwelzijn en duurzaamheid. Ook pelsdierhouderijen moeten nooit worden toegestaan.

Om een goed voorbeeld te stellen zou in de catering minstens één dag per week geen vlees en vis verkocht moeten worden en zouden bovendien nooit bedreigde diersoorten zoals paling en tonijn op het menu mogen staan. Daarnaast zou het aandeel van vegetarische producten verruimd moeten worden.

De Partij voor de Dieren maakt bezwaar tegen de Toelichting op de artikelen waarbij met betrekking tot artikel 2.4.20 over stadsduiven wordt opgemerkt, dat deze vogels net als andere vogels prima in staat zijn hun eigen voedsel bij elkaar te zoeken. Dat klopt niet. Het gaat hier om een van oorsprong gedomesticeerde duif, die zonder bijvoeren verhongert en in dat proces dichtbij mensen komt om voedsel te zoeken. Dat dit zou leiden tot een ernstige mate van overlast in de vorm van uitwerpselen en lawaai bestrijden wij: het gekoer van duiven is geen onplezierig geluid en poep valt goed schoon te maken. Overigens is hier door middel van duiventillen goed iets aan te doen zoals wij al eerder in dit schrijven hebben aangetoond. Je zou trouwens ook kunnen stellen dat duiven, zijnde van oorsprong ontstnapte huisdieren, zwerfdieren zijn en als zodanig onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen.

De beste vriend van de mens

Geacht college, collega raadsleden,

De Partij voor de Dieren heeft het nieuwe hondenbeleid laten agenderen vanwege de vele en vaak terechte bezwaren die er onder de stadjsers leven jegens de nieuwe regels. In dit stuk willen wij onze visie uiteenzetten.

In het initiatiefvoorstel van de ChristenUnie vroeg deze partij om een wijkgerichte aanpak. Dat is nog niet helemaal tot zijn recht gekomen in het laatste voorstel. Alhoewel in wijken bijeenkomsten zijn belegd en de stadjsers expliciet is gevraagd om input, lijkt daar weinig mee te zijn gebeurd. Dit zorgt ervoor dat stadjsers weinig vertrouwen hebben in het nut van burgerparticipatie. Wij zijn blij dat het college nu toch overstag is gegaan en op grond van de vele bezwaren die zijn ingediend, opnieuw naar de zaak wil kijken.

Daarnaast was menig hondenbezitter onaangenaam verrast door de toon van het stuk. Het feit dat de hond niet voor niets al eeuwen lang de beste vriend van de mens wordt genoemd, is er niet in terug te vinden. Niets over de positieve gezondheidseffecten die het hebben van een hond op de mens heeft, of over het plezier dat mensen beleven aan het wandelen met hun hond en alle sociale verkeer vandien. Bovendien leek de nadruk plotseling te liggen op het tegengaan van loslopende honden, terwijl de intentie oorspronkelijk was iets te doen aan hondenpoep, wat tot overlast zou leiden.

In de Algemene Plaatselijke Verordening is opgenomen dat de hond behalve in losloopgebieden overal aan de lijn moet. Wij zouden dit graag willen veranderen. Het draagvlak voor deze algemene aansluitplicht is zo zwak dat het geen succes zal worden. Bovendien is de motivatie om dan nog iets aan de poep te doen tot een minimum gedaald. Wij zijn van mening dat eigenaren in staat moeten worden gesteld hun eigen verantwoordelijkheid te nemen waar het hun hond betreft. Het mag hen echter niet onmogelijk worden gemaakt hun hond te geven wat deze nodig heeft, namelijk in alle rust wat te kunnen rondsnuffelen. Aan de riem wordt dat erg moeilijk voor het dier.

Wij willen daarom voorstellen dat de hond in principe los mag, behalve bij drukke wegen, in de kwetsbare ecologische gebieden waar veel dieren leven en gedurende de zomermaanden in de parken waar veel gerecreëerd wordt. Wij zijn van mening dat de optie: aansluiten tijdens de broedperiode, onvoldoende bescherming geeft aan de hier levende dieren, omdat bijvoorbeeld blauwe reigers al in februari beginnen met het bouwen van een nest en bepaalde zwaluwsoorten daarentegen in september nog bezig zijn met hun jonkies. Loslopende honden leiden tot veel verstoring voor broedvogels, die op de grond of tot de eerste meter broeden, zoals winterkoninkjes en roodborstjes, maar kunnen ook voor overlast bij wezels en egels leiden. De stedelijke natuurgebieden worden steeds belangrijker voor dieren, nu zij het platteland door grootschalige landbouw (het gebruik van pesticides, de lage grondwaterstand, het steeds vroeger maaien, gebruik van uitheems gras dat niet geschikt is voor broedvogels en geen ruimte biedt aan kruiden, waardoor er weer minder insecten zijn voor jonge vogels etc.) noodgedwongen ontvluchten.

Indien een eigenaar zijn hond niet onder appel heeft, moet gehandhaafd worden. Als de aansluitplicht echter gehandhaafd blijft zoals deze nu in de laatste voorstellen staat omschreven, zullen er aanmerkelijk minder baasjes met honden in de parken te vinden zijn en dit zal in het Stadspark en het Oosterpark een daling van de sociale veiligheid ten gevolge hebben.

In combinatie met afschaffing van de aansluitplicht, zouden wij wel, in samenspraak met veel baasjes, een algemene poepruimplicht willen invoeren. In het nieuwste voorstel was een algemene aansluitplicht gekoppeld aan enkele losloopgebieden waar de hond op een veldje mag spelen en de poep mag blijven liggen. Eén van de velden die hiertoe was aangewezen, is een veld in het Stadspark dat ook altijd intensief wordt gebruikt voor manifestaties en picknicks. Het zal daar een vieze boel worden! In veel gemeentes zijn bakken geïnstalleerd voor de hondenoep die op het riool zijn aangesloten. Erg duurzaam, want op termijn zullen de riolen toch een bron vormen voor biovergisting en bovendien goedkoop: ze hoeven niet geleegd te worden. De gemeente zou ook voor bio-afbreekbare poepzakjes moeten zorgen en op die wijze de hondeneigenaren tegemoet moeten komen.

In groengebieden die intensief gebruikt worden, zoals het Stadspark en het Noorderplantsoen, zou op wijk-nivo gezocht moeten worden naar een oplossing. Wij denken aan een opdeling van parken, waarbij in het Noorderplantsoen de eerste twee stukken in principe niet voor baasjes en honden bedoeld zijn en waar een algemene aansluitplicht geldt, maar waar het laatste deel (richting Korreweg) een losloop- bestemming heeft (ook in de zomermaanden). In het Stadspark zou men beter een loslooproute kunnen introduceren in plaats van het aangewezen veld. Honden en hun baasjes willen lekker lopen, niet alleen achter ballen aanrennen.

Tot slot willen wij slechts het volgende nog opmerken. Wij leven in een tijd waarin men het snel heeft over overlast. Het is goed als we ons realiseren dat in een stad als Groningen tolerantie een groot goed is en dat de publieke ruimte veel verschillende functies kent: loopterrein voor joggers, speelplek voor kinderen en uitlaatgebied voor honden en hun baasjes om er maar een paar te noemen. Overlast is net als beauty “in the eye of the beholder”. Al deze groepen kunnen zich aan elkaar storen als ze dat zouden willen. Het lijkt ons beter om dat niet te doen. De overheid zou er dan ook beter aan doen om verdraagzaamheid richting elkaar uit te dragen, dan door middel van allerlei regels voor iedere bevolkingsgroep een ander leefgebiedje af te bakenen.

Kortom:

- poepruimplicht en deze faciliteren door middel van bakken en zakjes
- geen aansluitplicht, behalve in ecologisch kwetsbare gebieden, langs drukke wegen en in druk bezochte parken tijdens de zomer. Op die laatste plek kan dan een loslooproute gevolgd worden.
- de preciese invulling van losloopgebieden in de groengebieden moet op wijkniveau door baasjes en burgers ingevuld worden, maar uitgangspunt moet zijn dat in ecologisch kwetsbare gebieden de hond aangelijnd dient te zijn.

Vriendelijke groet,
Gerjan Kelder
Partij voor de Dieren

Initiatiefvoorstel Diervriendelijk Bouwen

Inleiding

De Partij voor de Dieren wil dat Groningen niet alleen de duurzaamste stad van Nederland wordt, maar ook de diervriendelijkste! Daarom hebben wij een voorstel ontwikkeld, waardoor nieuwbouw- en renovatieplannen een positieve bijdrage kunnen leveren aan de leefomstandigheden van dieren in de stad.

Huidige situatie

Als bouwplannen ontstaan op basis van goedgekeurde bestemmingsplannen, gebeurt het soms dat in het bestemmingsplan fraai geformuleerde wensen met betrekking tot ecologie, niet terugkomen in het bouwplan. Dat komt omdat projectontwikkelaars vaak kiezen voor de goedkoopste en makkelijkste oplossing. Een zoektocht naar neststenen voor gierzwaluwen en waar die precies geplaatst moeten worden, kan best achterwege gelaten worden vanuit het oogpunt van goedkoop en snel bouwen. Nieuwe en gerenoveerde woningen en gebouwen zijn daarom vaak niet (meer) geschikt voor bewoning door vleermuizen of vogels.

Dat komt ook omdat er al jaren een trend gaande is om gebruik te maken van bouwmaterialen, die in tegenstelling tot wat vroeger werd gebruikt, minder geschikt zijn voor vogels om onder te nestelen. Een gevolg hiervan is dat dieren die gewend waren om hun intrek onder de daken van huizen te nemen, steeds vaker dakloos worden. Aantallen nemen hierdoor af.

Een apart hoofdstuk in hedendaagse woningbouw en renovaties vormen tuinen. Door de recente nadruk op onderhoudsvrij tuinieren, worden deze steeds vaker betegeld. Maar dieren zoals egels hebben struikjes en heggen nodig om te kunnen overleven. En insecten, die zich op hun beurt weer voeden met nectar uit bloemen. Ook woningcorporaties vervullen hierin een slechte rol.

Onderhoudsvrije tuinen en nieuwe manieren van bouwen leiden ertoe dat het aantal dieren in de stad zoals egels en gierzwaluwen steeds verder achteruitgaat. De Partij voor de Dieren is van mening dat dat jammer is, zowel voor dieren als voor mensen en stelt daarom voor bouwplannen te onderwerpen aan een aantal ecologische vereisten.

Protocol

Er dient een protocol te worden geschreven op grond waarvan ontwikkelaars kunnen kijken welke zaken zij in hun project kunnen opnemen. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld:

- gevelstenen voor zwarte roodstaarten, gierzwaluwen en mezen
- mussenvides
- vleermuiskasten
- gevelgroen
- groene daken
- eventueel: minimaal gedeelte van tuin of oppervlakte van de kavel bedekt met heggen en struikjes

Ecologisch onderlegde ambtenaar

Bij het loket Bouwen en Wonen van RO/EZ waar bouwplannen nu ook gekeurd worden, dienen te plannen te worden getoetst op hoeveelheid en kwaliteit van de flora- en faunavoorzieningen. Een ambtenaar zou hiervoor moeten worden opgeleid. Een stadsecoloog zou het misschien ook kunnen doen. Kennis is wel een vereiste: neststenen voor gierzwaluwen kunnen bijvoorbeeld niet in de wind, maar ook niet op de felle zon worden ingebouwd. Deze medewerker dient de bevoegdheid te hebben de bouwplannen af te keuren. Eén en ander zou formeel net zo geregeld moeten zijn als vereisen op het gebied van brandveiligheid.

Budget

Een vast percentage van een half procent van het projectbudget moet bestemd worden voor flora- en faunavoorzieningen. Bij kantoorgebouwen zal deze investering zich weer terug betalen door een daling in het ziekteverzuim. Andere onderzoeken suggereren een omgekeerd verband tussen vandalisme en vergroening van de leefomgeving. Wat vast staat, is dat het belangrijk is dat we onze steden diervriendelijk houden, zowel voor de dieren, de biodiversiteit als voor onszelf.

Voorstel

De Partij voor de Dieren stelt daarom het volgende voor:

1. Er moet een protocol worden geschreven op basis waarvan ontwikkelaars kunnen kijken welke voorzieningen zij in hun bouwproject kunnen opnemen.
2. Een half percentage van het project budget dient te worden besteed aan flora- en faunavoorzieningen
3. Bij het Loket Bouwen en Wonen dient een ambtenaar met voldoende kennis van zaken en met behulp van het protocol de plannen te beoordelen op de kwaliteit en de hoeveelheid van de voorgestelde flora en faunavoorzieningen.

Commentaar van de Stichting Vissenbescherming op de dierenwelzijnsnota 'Van kop tot staart' van de gemeente Groningen

In een geciviliseerde samenleving behoren mensen niet uitsluitend hun eigen belangen en die van hun eigen groep te behartigen, maar ook rekening te houden met de belangen van andere levende wezens, van de natuur en van het milieu. In Nederland en in veel andere landen hebben steeds meer mensen oog gekregen voor het belang van dieren om goed behandeld te worden en niet mishandeld en gedood te worden. Dit hangt samen met het groeiend inzicht in het vermogen van dieren om pijn, stress en angst te ervaren. Dieren kunnen ook over een zekere mate van bewustzijn, geheugen en intelligentie beschikken. Dit geldt ook voor vissen waarvan tot voor enkele decennia nog vaak werd aangenomen dat deze als zogenaamde koudbloedige dieren geen gevoel en bewustzijn zouden kennen. De Nederlandse overheid legde met haar nota *Rijksoverheid en Dierenbescherming* uit 1981 een goede basis voor toekomstige wetgeving. Hierin verklaarde ze voor het eerst dat dieren geen louter economische objecten zijn, maar wezens met een eigen, intrinsieke waarde.

In deze nota wordt duidelijk gesteld dat *'dierenbeschermingsbeleid zal moeten worden ontwikkeld vanuit de erkenning van de intrinsieke waarde van het individuele dier. Het beleid zal er op gericht moeten zijn het dier zoveel mogelijk te beschermen tegen menselijke handelingen die zijn fysieke en ethologische welzijn aantasten. In de praktijk betekent dit dat mensen zich bij voortduring rekenschap zullen moeten geven van de toelaatbaarheid van hun handelingen met betrekking tot dieren. Het belang van het dier zal in een bewust afwegingsproces moeten worden ingebracht'* (Nota Rijksoverheid en Dierenbescherming, Kamerstukken II, 1981, 16966, blz. 1).

De intrinsieke waarde van dieren, en dus ook van vissen, is later opgenomen in de Gezondheids- en welzijnswet voor Dieren (1992) en in de Flora- en Faunawet (2002).

Wanneer we de ethische toelaatbaarheid van de hengelsport toetsen via bovengenoemd afwegingsproces, dat ook in de Groningse dierenwelzijnsnota een belangrijke plaats inneemt, dan dienen we te kijken naar het doel, het middel en de aanwezigheid van alternatieven. Het doel van de hengelsport is een vorm van openluchtrecreatie. Wij willen het belang van recreatie voor de mens beslist niet onderschatten, maar recreatie kan geen rechtvaardigingsgrond zijn voor dierenmishandeling. Bovendien zijn er vele alternatieve vormen van openluchtrecreatie mogelijk zonder dat hiertoe dieren moeten worden gevangen. Wanneer we kijken naar het middel, het vangen van vissen, dan moeten we constateren dat dit veel pijn, stress en angst voor de vissen met zich meebrengt.

Het begint ermee dat de vis in het aas bijt en dan ineens een haak in zijn bek voelt. Een vis heeft in zijn bek een groot aantal zenuwknoppunten, voelt die haak terdege en raakt meteen in de stress. Vervolgens wordt hij uit zijn natuurlijk milieu, het water, getrokken en belandt hij in de lucht, waar hij niet kan ademen. Dat is vergelijkbaar met hoe het voor een mens is als hij voor langere tijd onder water gehouden wordt. Daarna probeert de hengelaar de spartelende vis vast te pakken, fixeren en het haakje uit zijn bek te halen. Dit kan gemakkelijk tot allerlei verwondingen leiden. Vervolgens kan de vis nog een tijd in een zogeheten leefnet worden opgesloten. Waar het dier op z'n minst aan de schadelijke stress en angst wordt blootgesteld.

Is dit een diervriendelijke, beschaafde vrijetijdsbesteding? De meerderheid van de Nederlandse bevolking vindt van niet. In een Nipo-enquête uit 2002 onder 2.000 Nederlanders verklaart 75% van de ondervraagden de hengelsport geen diervriendelijke tijdsbesteding te vinden en 73% vindt het geen geschikt middel om kinderen respect voor dieren bij te brengen.

De Vissenbescherming is van mening dat de politiek niet alleen de belangen van de hengelsport dient te bevorderen, maar zeker ook met de ethische opvattingen van de meerderheid van de bevolking rekening dient te houden. Daarom pleiten wij voor een kritische en terughoudende opstelling van de gemeente tegenover de hengelsport teneinde te komen tot een vermindering van de hoeveelheid stress, angst, pijn en verwondingen die de vissen ten gevolge van het hengelen oplopen.

Ook dient de overheid meer rekening te houden met de gevoelens van de meerderheid van de bevolking die het beslist niet kan waarderen om in de buitengebieden voortdurend geconfronteerd te worden met hengelende mensen, die vissen uit het water trekken en proberen te onthaken.

Concreet stellen wij voor om meer hengelsportvrije gebieden in te stellen. Dit verzoek strookt met dat van de Vereniging Natuurmonumenten om in de door deze vereniging beheerde gebieden een visverbod af te kondigen. Verder vinden wij het redelijk om hengelaars niet met meer dan één hengel tegelijk te laten vissen. Het zou goed zijn om te (doen) onderzoeken of de weerhaak weggelaten kan worden. Er zijn tal van hengelaars die dit al doen. De drietandige dreg veroorzaakt veel verwondingen bij de gevangen vissen. Wij menen dat een vis ook met een enkele gladde haak gevangen kan worden.

Heiloo, 8 februari 2011

Ton Dekker
voorzitter Stichting Vissenbescherming

